

53

OVERDRUK

VELDORNITOLOGISCH
TIJDSCHRIFT

ROTGANS VERTEK ZEELAND

1985

WANNEER VERLAAT DE ROTGANS (*Branta bernicla bernicla*)
ZEEUWSE WINTERKWARTIEREN?

On the departure of the Dark-bellied Brent Goose
from the Delta area (SW.Netherlands)

J.Van Impe

Tijdens recente jaren verbleef de Rotgans (*Branta bernicla bernicla*) in het zuidelijk deel van de Zeeuwse winterkwartieren later in het voorjaar dan tot heden werd aangenomen.

Mörzer Bruyns en Timmerman (1968), die een statusoverzicht gaven van deze soort in de Nederlandse winterkwartieren gedurende de jaren 1945-1966, vermeldden geen juni-waarnemingen uit het Deltagebied.

Ook waren de vogels van het Waddengebied reeds begin juni vertrokken.

Lebret et al. (1976) spreken in dezelfde zin : einde mei zijn de meeste Rotganzen doorgetrokken, alhoewel begin juni nog steeds kleine aantallen in de Waddenzee kunnen vertoeven.

Ook uit de rapporten van de Ganzenwerkgroep Nederland (1976-1984) blijken juni-waarnemingen in het Deltagebied niet frequent.

Tenslotte vermelden Meininger et al. (1984), in hun recent werk over vogeltellingen in het Deltagebied, het definitieve vertrek van de Rotgans begin juni.

Tegenover deze literatuurgegevens staan meerdere late waarnemingen van deze soort, die wij gedurende de laatste jaren in het zuidelijk deel van het Zeeuws overwinteringsgebied, tussen Krabbendijke en de Kreekraksluizen, hebben verzameld (fig. 1).

1977	:	05.06.	131 eks.;	12.06.	98 eks.		
1978	:	geen waarnemingen verricht/no observations					
1979	:	06.06.	180 eks.;	12.06.	140 eks.		
1980 & 1981	:	geen waarnemingen verricht/no observations					
1982	:	05.06.	76 eks.;	12.06.	35 eks.		
1983	:	09.06.	210 eks.;	13.06.	182 eks.		
1984	:	08.06.	218 eks.;	14.06.	125 eks.;	16.06.	1 eks.

Fig. 1 : Late waarnemingen van Rotganzen in het Deltagebied.
Late records of the Brent Goose in the Delta area (SW.Netherlands).

De laatste Rotganzen verlaten dus het zuidoostelijk deel van de Oosterschelde geregeld pas na 10.06, hetgeen later is dan de literatuur vermeldt.

De vraag kan hier gesteld worden of zulk een laat vertrek uit de winterkwartieren het normale broedverloop niet kan verhinderen. Ogilvie (1978) berekende immers dat de sneeuwvrije periode in het broedgebied van de Rotgans ongeveer 75 dagen bedraagt, terwijl de broeden ruicyclus van deze gans 75 à 80 dagen vergen. Een te late aankomst in de hoogarktische broedgebieden sluit bijgevolg het broedsukses uit.

Volgens Bianki (1979) overvliegen grote groepen Rotganzen, op weg naar hun broedgebied, het oostelijk van de Witte Zee gelegen Kanin schiereiland tussen 05 en 14.06. Kanin is, volgens het traject door de Rotganzen gevolgd, nagenoeg 2900 km van de Zeeuwse winterkwartieren verwijderd.

Volgen wij nu de meest plausiebele veronderstelling, nl. dat deze afstand in een non-stop vlucht wordt afgelegd, dan halen de Zeeuwse vogels deze afstand na ongeveer 65 uur vliegen. Hierdoor wordt het twijfel-

71

!

achtig, of de late Zeeuwse Rotganzen nog tijdig dit tussenstation op hun vlucht naar het broedgebied aandoen.

Zijn echter Bianki's (1979) data juist, is het op tijd komen wel niet meer mogelijk voor de enkele honderden Rotganzen die volgens Prokosch (1984) op de Noord-Friese Wadden telkenjare verblijven tot midden juni. Deze zijn duidelijk te laat om deel uit te maken van de grote tocht over Kanin, zodat het waarschijnlijk kan worden geacht, dat deze late trekkers niet aan de voortplantingscyclus deelnemen. Wellicht overzomereren deze vogels op een nog ongekende plaats in het noorden van Europees Rusland of van West-Siberië.

SUMMARY

In recent years several tens to a maximum of two hundred Brent Geese stayed in the southern part of the Delta area very late, i.e. after 10th June (Fig. 1).

Hitherto this late stay was not mentioned in the literature. According to Bianki (1979) Brents appear on spring migration over the Kanin peninsula from 5th till 14th June. In this way the Brents from the Delta area, as several hundred late German birds (Prokosch 1984) cannot form part of the big migration through Kanin.

Because of the shortness of the Arctic summer, they are likely not able to achieve their breeding cycle with success. Brents leaving the Western European winterhaunts after 10th June are supposed to belong to the non-breeding stock of this species.

LITERATUUR

- Bianki V.V.;1979;Status of Branta bernicla bernicla White Sea passage areas, USSR.-In : Smart (ed.);Proc.First Techn.Meeting on Western Palearctic Migratory Bird Management;Slimbridge;pp. 21-24
- Ganzenwerkgroep Nederland;1976-1984(in serie);Resultaten van de ganzentellingen in Nederland in het winterhalfjaar 1974-75 e.v.;Watervogels 1 : 91-102; 2 : 102-115; 3 : 145-163; 4 : 73-91; 5 : 65-95; 6 : 91-102; Limosa 56 : 9-17; 57 : 7-16
- Lebret T., Mulder T., Philippona J. & A.Timmerman;1976;Wilde ganzen in Nederland;Zutphen,Thieme
- Meininger P.L., Baptist H.J.M. & G.J.Slob;1984;Vogeltellingen in het Delta-gebied in 1975/76-1979/80;Middelburg,Rijkswaterstaat Deltadienst
- Mörzner Bruyns M.F. & A.Timmerman;1968;Over het voorkomen van de Rotgans (Branta bernicla bernicla) in Nederland;Limosa 41 : 90-106
- Ogilvie M.A.;1978;Wild Geese;Berkhamsted;T. & A.D.Poyser
- Prokosch P.;1984;Population, Jahresrhythmus und traditionelle Nahrungsplatzbindungen der Dunkelbäuchigen Ringelgans (Branta b.bernicla, L.1758) im Nordfriesischen Wattenmeer;Ökol. Vogel 6 : 1-99

Dr.Van De Perrelei 51b
B-2200 Borgerhout

Ontvangen op 29.05.1985